

Sygn. akt VIII U 587/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2018 r. w Gliwicach

sprawy K. W. (W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o składki

na skutek odwołań K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 23 stycznia 2017 **nr** (...)

z dnia 1 czerwca 2017r. **nr** (...)

1. oddala odwołania;
2. zasądza od odwołującego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 5.400zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 587/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 stycznia 2017 r. o numerze (...) organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że ubezpieczony K. W. jest dłużnikiem organ rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy za okres od marca 2012 r. do czerwca 2015 r. łącznie na kwotę 49 766,03 zł, w tym z tytułu:

- składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 26 229,21 zł, w tym 7 222 zł odsetek;
- składek na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 10 607,52 zł, w tym 2 923 zł odsetek;
- składek na Fundusz Pracy za okres w kwocie 2 183, 30 zł, w tym 601 zł odsetek.

Decyzją z dnia 1 czerwca 2017 r. o numerze (...) organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. określił wysokość zadłużenia ubezpieczonego K. W. z tytułu składek za okres od lipca 2015 r. do listopada 2016 r. w łącznej wysokości 17 885,49 zł, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne w kwocie 12 025,67 zł oraz należne odsetki w kwocie 1 095 zł;
- ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 4 854,91 zł oraz należne odsetki w kwocie 443 zł;
- Funduszu Pracy w kwocie 1 004,91 zł oraz należne odsetki w kwocie 38 zł.

W odwołaniach od powyższych decyzji, ubezpieczony wniósł o ich zmianę i orzeczenie co do istoty spraw, poprzez stwierdzenie, że nie podlega on obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej kolejno w okresie od 1 marca 2012 r. do 30 czerwca 2012 r. (dot. decyzji z dnia 23 stycznia 2017 r.) oraz od lipca 2015 r. do listopada 2016 r. (dot. decyzji z dnia 1 czerwca 2017 r.) i nie jest w związku z tym dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy. Wniósł także o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu podkreślił, że w spornych okresach nie podlegał ustawodawstwu polskiemu z uwagi na świadczenie w tym okresie pracy na terenie Wielkiej Brytanii (od 1 marca 2012 r. do 30 czerwca 2012 r.) oraz Niemiec i Wielkiej Brytanii (od lipca 2015 r. do listopada 2016 r.).

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowiska w sprawach. Domagał się również zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego. Wskazał, że zaskarżone decyzje dotyczą określenia kwotowo stanu zadłużenia płatnika z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy w okresach podlegania przez odwołującego obowiązkowi ubezpieczenia, za który to okres płatnik nie złożył dokumentów rozliczeniowych, czym nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 38 ust. 2 w zw. z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tym samym podniesione zarzuty powinny dotyczyć wyłącznie kwestii związanych z przedmiotem rozstrzygnięcia, a więc odnosić się powinny do oceny prawidłowości w ustaleniu przez organ rentowy wysokości podstawy wymiaru składki, wysokości samej składki, stanu zaległości, względnie zgodności okresu składkowego z okresem podlegania ubezpieczeniom, wynikającym z ostatecznej decyzji organu rentowego. Natomiast podniesione w odwołaniach zarzuty dotyczą zakwestionowania przez odwołującego samego faktu podlegania w spornym okresie ubezpieczeniom wobec podleganiu ustawodawstwu zagranicznemu, co jednak nie było przedmiotem postępowania skutkującego wydaniem zaskarżonych decyzji. Dalej organ rentowy podniósł, iż w spornych okresach ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą na terenie Polski, co było już przedmiotem toczącego się przed organem rentowym postępowania, na skutek którego wydano decyzję z dnia 22 sierpnia 2016 r., która jest ostateczna. Wskazał również że stan rzeczy związany z prowadzeniem działalności gospodarczej na podstawie wpisu do ewidencji rodzi po stronie prowadzącego działalność obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy.

Zarządzeniem z dnia 25 lipca 2017 r. tutejszy Sąd połączył sprawę z odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia (...), która toczyła się przed tutejszym Sądem pod sygn. akt VIII U 1201/17 do wspólnego rozpoznania ze sprawą toczącą się z odwołania ubezpieczonego od decyzji z dnia 23 stycznia 2017 r. pod sygn. akt VIII U 1201/17.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony K. W. począwszy od 1 stycznia 2004 r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) K. W. z siedzibą w Z.. Zajmuje się pośrednictwem ubezpieczeniowym, usługami reklamowymi, produkcją filmową i telewizyjną.

W dniu 10 maja 2010 r. wystąpił do organu rentowego o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego w związku z zawartą w dniu 1 maja 2010 r. umową o pracę z firmą (...), mającą siedzibę na terenie Niemiec. Praca była świadczona na terenie Czech i Słowacji. W związku z tym ubezpieczony otrzymał zaświadczenie A1 obowiązujące od 1 maja 2010 r. do 29 lutego 2012 r. i w okresie tym tymczasowo podlegał ustawodawstwu niemieckiemu zgodnie z art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia

29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Zaświadczenie A1 miało charakter tymczasowy i obowiązywało do 29 lutego 2012 r. Potwierdziła to niemiecka instytucja właściwa D. R. B. w piśmie z dnia 9 czerwca 2016 r.

W dniu 1 marca 2012 r. ubezpieczony zawarł umowę o pracę z firmą (...), prowadzącą działalność gospodarczą pod adresem B. S. 55 w L.. Zgodnie z postanowieniami tej umowy, ubezpieczony miał świadczyć pracę jako reprezentant handlowy firmy (...). Za wykonywaną pracę, ubezpieczony miał otrzymać wynagrodzenie w wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w Wielkiej Brytanii.

Pismem z dnia 5 sierpnia 2015 r. organ rentowy zawiadomił ubezpieczonego o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy za okres od lipca 2010 r. do czerwca 2015 r.

Organ rentowy kilkakrotnie bezskutecznie wzywał ubezpieczonego do przedłożenia: formularza P-45 (odpowiednik polskiego świadectwa pracy) lub zaświadczenia o okresie zatrudnienia w firmie (...) Ltd.; formularza P-60 (zeznanie roczne) z tytułu świadczenia pracy na terenie Wielkiej Brytanii oraz oświadczenia o miejscu zamieszkania w trakcie zatrudnienia.

Pismem z dnia 26 lipca 2016 r. organ rentowy poinformował ubezpieczonego, że po przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym otrzymał pismo właściwej instytucji brytyjskiej H. R. & C., (...) z dnia 27 czerwca 2016 r. w którym podano, że ubezpieczony oraz spółka (...) Ltd. nie dostarczyli udokumentowanych i niezbitych dowodów, o które proszono, a które były wymagane aby rozwiać wątpliwości dotyczące obecności oraz działalności na terenie Wielkiej Brytanii, wobec czego brytyjska instytucja nie może stwierdzić czy ubezpieczony był faktycznie osobą zatrudnioną i zarabiającą na terenie Wielkiej Brytanii. Organ rentowy uznał, że posiadanie wyłącznie umowy o pracę, nie może być zaakceptowane jako dowód, że ubezpieczony mieszkał i pracował na terenie Wielkiej Brytanii. Ponadto z uwagi na brak dokumentacji, brytyjska instytucja nie może wystawić zaświadczenia A1 stwierdzającego podleganie pod brytyjskie przepisy i zabezpieczeniu społecznym. Tym samym organ rentowy uznał, że ubezpieczony od 1 marca 2012 r. podlega wyłącznie prawodawstwu polskiemu z zakresu zabezpieczeń społecznych na podstawie art. 11 ust. 3 lit a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2016 r. o numerze (...) organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą od 8 lutego 2006 r. do 28 lutego 2009 r. W tej samej decyzji organ rentowy stwierdził również, że ubezpieczony nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą od 1 maja 2010 r. do 29 lutego 2012 r. Decyzja jest ostateczna.

W związku z tym, że ubezpieczony nie przedłożył dokumentu potwierdzającego podleganie ustawodawstwu brytyjskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego w okresach spornych, organ rentowy wydał w dniu 23 stycznia 2017 r. oraz w dniu 1 czerwca 2017 r. decyzje, w których stwierdził, że ubezpieczony jest dłużnikiem organu rentowego w okresach od marca 2012 r. do czerwca 2015 r, i od lipca 2015 r. do listopada 2016. Organ rentowy wskazał również kwoty zadłużenia.

Ubezpieczony wniósł od powyższych decyzji odwołania.

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2017 r. tutejszy Sąd zawiesił postępowanie, zgodnie z art. 177 §1 pkt 3 k.p.c. Następnie w dniu 19 grudnia 2017 r postępowanie zostało podjęte.

Ubezpieczony nie przedłożył żadnego dokumentu potwierdzającego podleganie przez niego ustawodawstwu brytyjskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego w okresach spornych. Nie kwestionował również wysokości zadłużenia wskazanego w zaskarżonych decyzjach. Potwierdził, że w spornym okresie prowadził działalność gospodarczą na terenie Polski.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego. Zebrane dowody Sąd uznał za wystarczające i mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonego od obu zaskarżonych decyzji nie zasługują na uwzględnienie.

Przepis art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 205, poz.1585 z późn. zm.) powierza organom rentowym obowiązek wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenia zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Zgodnie z art.46 ust.1 ustawy: płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Zgodnie z treścią art. 6 ust 1 pkt 5 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Z kolei obowiązek opłacania składki na Fundusz Pracy wynika z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 149 ze zm.), w myśl którego osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą jest zobowiązana do opłacania obowiązkowej składki na Fundusz Pracy ustalonych od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Natomiast w myśl art. 107 ust. 4 od składek na Fundusz Pracy nieopłaconych w terminie Zakład Ubezpieczeń Społecznych pobiera odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.).

Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z art. 66 ust 1 pkt 1 lit.c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 581 ze zm.). Zgodnie z art. 81 ust 2 podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski". W myśl art. 87 ust. 3 ustawy od nieopłaconych w terminie składek na ubezpieczenie zdrowotne pobiera się odsetki za zwłokę na zasadach i w wysokości określonych dla zaległości podatkowych.

W przedmiotowej sprawie K. W. nie przedstawiła żadnych dowodów, które świadczyłyby o spłacie zadłużenia względem ZUS o/Z. za sporny okres, nie kwestionował również wysokości zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Twierdził jedynie, iż z racji zatrudnienia w Wielkiej Brytanii nie podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Jeśli chodzi o problematykę podlegania ubezpieczeniom społecznym i ustalania właściwego ustawodawstwa w związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej z dniem 1 maja 2004r., to na wstępie rozważań należy stwierdzić, że jednym z podstawowych i kardynalnych praw konstytuujących istnienia Unii Europejskiej jest prawo swobodnego przepływu osób, w tym pracowników. Zapewnia ono swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty.

Prawa pracowników w zakresie zabezpieczenia społecznego konkretyzują przepisy rozporządzenia Rady, wydanego w oparciu o normę kompetencyjną, ustanowioną w treści art. 42 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L z 30 kwietnia 2004r. Nr 166/1 ze zm.) oraz

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L z 30 października 2009r. Nr 284/1 ze zm.).

Po myśli art. 11 ust 1 i ust 3 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami tytułu II. Osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia WE nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega:

a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub

b) jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania:

(i) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; lub

(ii) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstw lub pracodawców, jeżeli jest zatrudniona przez co najmniej dwa przedsiębiorstwa lub co najmniej dwóch pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się tylko w jednym państwie członkowskim; lub

((...)) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, innego niż państwo członkowskie jej zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się w dwóch państwach członkowskich, z których jedno jest państwem członkowskim jej zamieszkania; lub

(iv) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, a co najmniej dwa z tych przedsiębiorstw lub dwóch z tych pracodawców mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie miejsca zamieszkania.

W myśl art. 13 ust. 2 osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich podlega:

a) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym Państwie Członkowskim lub

b) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla jej działalności, jeżeli osoba ta nie zamieszkuje w jednym z Państw Członkowskich, w których wykonuje ona znaczną część swej pracy.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określonego zgodnie z przepisami ust. 1.

Regułą jest podleganie przez pracownika ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Wynika to wprost z treści art. 11 ust 1 i ust 3 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004. Widać zatem, iż niezwykle doniosłe znaczenie

– zarówno dla płatnika składek, ale także i dla pracownika – ma fakt prawidłowego określenia właściwego ustawodawstwa w sferze zabezpieczenia społecznego.

Na osobach objętych art. 13 rozporządzenia nr 883/2004 w związku z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie może mieć znaczenie dla nabycia i realizacji prawa do określonych świadczeń.

Procedura dotycząca stosowania art. 13 została określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L z 30 października 2009r. Nr 284/1 ze zm.)

Po myśli art. 16 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania.

Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust.2).

Z kolei po myśli art. 16 ust. 3 rozporządzenia 987/2009 tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

W przypadku, gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego. W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4).

Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust.5).

Zgodnie zaś z ust 6, jeżeli zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, niniejszy artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, na przykład za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadczą, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.

Szczegółowe kwestie dotyczące zasad stosowania procedury dialogu i koncyliacji zostały ujęte w decyzji nr (...) z dnia 12 czerwca 2009r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE C z dnia 24 kwietnia 2010r. Nr 106.1).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że dokumentem potwierdzającym podleganie ustawodawstwu danego państwa jest „zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” wydane na formularzu A1 (wcześniej (...)).

W celu uzyskania tego zaświadczenia należy zwrócić się z wnioskiem do właściwej instytucji ubezpieczeniowej państwa członkowskiego, która poświadczy, w jakim okresie i na jakiej podstawie ma zastosowanie ustawodawstwo danego kraju.

W przedmiotowej sprawie, ubezpieczony prowadząc w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą i będąc zatrudnionym u brytyjskiego pracodawcy powinien uzyskać formularz A1 z instytucji ubezpieczeniowej w Wielkiej Brytanii i dokonać wyrejestrowania z ubezpieczeń w Polsce. Taki dokument potwierdzałby, że odwołujący prowadzący w Polsce działalność gospodarczą nie powinien odprowadzać składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia tej działalności.

Odwołujący nie dostarczył za sporne okresy formularza A1 ustalającego właściwe ustawodawstwo w zakresie podlegania ubezpieczeniu brytyjskiemu.

Wystawienia takiego formularza A1 i potwierdzenia faktu podlegania ustawodawstwu brytyjskiemu w tym okresie odmówiła odwołującemu brytyjska instytucja ubezpieczeniowa H. R. & C..

Decyzją z dnia 27 czerwca 2016 r. H. R. & C. poinformowała organ rentowy, iż nie jest w stanie potwierdzić, że ubezpieczony w okresach spornych był osobą faktycznie zatrudnioną i zarabiającą na terenie Wielkiej Brytanii. Ubezpieczony oraz spółka (...) Ltd. nie dostarczyli brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej wymaganych dokumentów, tym samym nie jest ona w stanie stwierdzić, że był on objęty brytyjskim systemem zabezpieczenia społecznego.

Prawomocność decyzji brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej jest równoznaczna z przesądzeniem doniosłości prawnej stosunku wiążącego odwołującego z pracodawcą brytyjskim tj zostało objęte powagą rzeczy osądzonej i tym samym czyni niedopuszczalnym ponowne rozpoznanie osądzonego już stanu faktycznego i badanie w tym postępowaniu merytorycznych powodów, które legły u podstaw wydania tej decyzji.

Zgodnie z treścią cytowanych wyżej przepisów wspólnotowych podstawą do objęcia ubezpieczonego systemem zabezpieczenia społecznego innego państwa członkowskiego jest stanowisko właściwej instytucji ubezpieczeniowej tego państwa. Instytucja ta bada, czy spełnione są warunki do objęcia wnioskodawcy systemem zabezpieczenia społecznego danego kraju.

Należy podkreślić, że polska instytucja ubezpieczeniowa tj. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ani też sądy nie mają kompetencji do badania istnienia stosunku pracy, stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim Unii.

Takie stanowisko potwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 9 stycznia 2014r. I UK 275/13, wskazując, że organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonego nie ma kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym (na terenie państwa członkowskiego Unii). Ocena ta może nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i mogła być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować. Ze względu na różnice między ustawodawstwami krajowymi co do określenia przedmiotu ubezpieczenia społecznego wprowadzono zasadę, że uwzględnianie okoliczności lub wydarzeń mających miejsce w jednym państwie członkowskim nie może w żaden sposób sprawiać, że właściwym dla nich stanie się inne państwo ani że będzie się do nich stosować jego ustawodawstwo

(pkt 11 preambuły rozporządzenia nr 883/2004). Określenie ustawodawstwa właściwego wskazującego na instytucję miejsca świadczenia pracy najemnej wyłącza ocenę przez instytucję miejsca zamieszkania, czy stosunek prawny będący podstawą objęcia ubezpieczeniem społecznym w kraju świadczenia pracy jest ważny według prawa miejsca zamieszkania ubezpieczonego. Sąd Najwyższy wskazał, że w razie wątpliwości co do określenia ustawodawstwa mającego zastosowanie do zainteresowanego, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego, czyli niepewności co do tego, czy osoba wnosząca o ustalenie prawa właściwego jest objęta systemem zabezpieczenia społecznego w więcej niż jednym państwie członkowskim, instytucja miejsca zamieszkania wnioskodawcy nie może sama rozstrzygać, lecz musi dostosować się do trybu rozwiązywania sporów co do ustalenia ustawodawstwa właściwego wskazanego w szczególności w art. 6, 15 oraz 16 rozporządzenia nr 987/2009, które nakazują zwrócić się - w przypadku istnienia wątpliwości bądź rozbieżności - do instytucji innego państwa członkowskiego. Instytucje niezwłocznie dostarczają lub wymieniają między sobą wszystkie dane niezbędne dla ustanowienia i określenia praw i obowiązków osób, do których ma zastosowanie rozporządzenie podstawowe. Przekazywanie tych danych odbywa się bezpośrednio pomiędzy samymi instytucjami lub za pośrednictwem instytucji łącznikowych. Zastosowanie znajduje również decyzja Nr (...) Komisji Administracyjnej w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz.U. UE C 106 z 24 kwietnia 2010r.). Sąd Najwyższy wskazał, że w sprawie, w której przedmiotem sporu jest zastosowanie art. 13 rozporządzenia nr 883/2004, a wyrażona w nim norma kolizyjna jasno wskazuje na państwo ubezpieczenia społecznego, niedopuszczalne jest rozstrzygnięcie przez polski organ rentowy w decyzji o istnieniu stosunku prawnego wskazywanego jako tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie. Sąd Najwyższy wskazał, że również sądy orzekające nie mają uprawnienia w zakresie badania istnienia stosunku pracy stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim Unii.

Mając na uwadze powyższe, jak również treść przywołanych na wstępie regulacji zasadnym jest stwierdzenie, iż w sytuacji wykluczenia odwołującego spod imperium brytyjskiego systemu zabezpieczenia społecznego, systemem ubezpieczeniowym właściwym dla odwołującego będzie ustawodawstwo polskie z uwagi na fakt prowadzenia przez niego w okresie spornym pozarolniczej działalności gospodarczej, czemu nie zaprzeczył. Skoro ubezpieczony nie podlega ustawodawstwu brytyjskiemu z zakresu zabezpieczeń społecznych, to w okresach spornych podlega polskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych i zobowiązany jest do zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy.

Jednocześnie odnosząc się do zarzutu naruszenia przez organ rentowy przepisów postępowania administracyjnego, należy wskazać, że nie mają one znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a nie na wadach wynikających z naruszenia przepisów postępowania administracyjnego.

W tym stanie rzeczy, Sąd stwierdził, że zaskarżone organu rentowego są prawidłowe i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego, Sąd orzekł na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Wysokość kosztów została ustalona zgodnie z §2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015.1804). Wartość przedmiotu sporu wyniosła łącznie 56 906 zł, zatem należne wynagrodzenie pełnomocnika organu rentowego wynosi 5 400 zł.

Mając na uwadze powyższe, na mocy powołanych przepisów Sąd orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

(-) SSR del. Magdalena Kimel